

n.l. waar men te doen heeft met het prepareeren van groote hoeveelheden versch materiaal. Worden, zooals dit in Europa meestal het geval zal zijn, per avond slechts enkele exemplaren gevangen, waarvoor men zich den tijd kan gunnen, ze volgens de regels der kunst op plankjes uit te spannen, dan zal men met azijnaether alleen wel tot zijn doel komen. Toch heb ik gemeend, mijne bevindingen hier te moeten mededeelen, voor het geval, dat andere verzamelaars in soortgelijke omstandigheden mochten komen.

Fort de Kock, Juli 1921.

EDWARD JACOBSON.

Nieuwe Vondsten voor de Nederlandsche Coleopterenfauna XXXVII.

4. *Cicindela trisignata* LATR. Deze soort werd ook thans, in Juli, in groote massa's, aan „de Beer” bij den Hoek van Holland waargenomen. Ook zijn exemplaren met meer groenachtige tint gevangen, maar niet zooals de fraai groene exemplaren van *C. maritima* LATR. a. *virescens* EVERTS.

38. *Notiophilus biguttatus* F. De Heer B. H. KLIJNSTRA ving bij Laag-Soeren, Juli, een exemplaar, bij hetwelk de dekschilden geheel donker bronskleurig zijn, zonder het geelachtige uiteinde. Ik noem deze naar den ontdekker: *Klijnstrai* NOV. AB. Met mijn dank werd dit exemplaar voor mijne collectie afgestaan.

292bis. *Acupalpus luridus* DEJ. (*flavicollis* STEPH., *nitidus* STEPH., *dubius* SCHILSKY) wordt door J. NERESHEIMER en H. WAGNER (Beiträge zur Coleopterenfauna der Mark Brandenburg VI, in: Entom. Mitteil. VII, 1918, blz. 20) als eene van *A. luteatus* DFTS. en *exiguus* DEJ. duidelijk onderscheidene soort beschouwd. Ik zag exemplaren uit den Haag, Maarsbergen, Putten (Geld.), Warnsveld en Exaeten bij Baaksem (Limb.). *A. luteatus* DFTS. (*pumilio* SCHAUM) is wellicht eene var. van *exiguus* DEJ.; ik zag van deze exemplaren uit den Haag, Hilversum, van Texel en uit de provinciën Gelderland en Limburg, o. a. uit aanspoelsel van de Maas.

370bis. *Deronectes canaliculatus* LAC. Zie: Zesde Lijst van soorten enz., in: Tijdschr. v. Entom. Deel LII, 1909. Over het vinden in ons land bleef bij mij eenige twijfel bestaan, wat ook in mijn ter perse maar nog niet verschenen, 3e deel van de „Colesptera Neerlandica” op blz. 52¹) nader gemotiveerd werd; ik voegde er bij: „Eene nieuwe vangst moet het voorkomen in ons land nader beslissen”. Thans kunnen wij, met volkomen zekerheid, constateeren, dat de soort inderdaad bij ons gevonden is. Meerdere exemplaren werden dit jaar, in Augustus, door de heeren B. H. KLIJNSTRA en F. T. VALCK LUCASSEN, op het landgoed „De Boekhorst” bij Brummen gevangen. Met mijn dank werden, door eerstgenoemden heer, een ♂ en ♀ voor mijne collectie afgestaan. Deze, in Zuid-Europa (Zuid-Frankrijk, Spanje, Portugal en Griekenland) inheemsche soort, komt, als een relict uit den tijd van vóór de laatste ijsperiode, op enkele geïsoleerde plaatsen in Noordelijke streken voor, waar het gletscherijs niet was doorgedrongen; zoo bij Hildesheim in Hannover, als de eenige bekende vindplaats uit Duitschland vermeld. Nog wordt zij uit het Fransche Dept. de la Seine en uit de Vallei van de Lesse in België opgegeven.

511bis. *Thiasophila canaliculata* MULS. ET REY. De heeren Dr. D. MAC GILLAVRY en P. VANDER WIEL vonden deze soort in de nesten van *Formica exsecta* NIJL. Met mijn dank werden exemplaren voor mijne collectie aangeboden.

709bis. *Hypocyptus apicalis* CH. BRIS. Bij Baarn, Juli, één exemplaar, door Dr. A. RECLAIRE welwillend voor mijne collectie bestemd.

1152ter. *Neuraphes talparum* NERESH. et WAGN. (Entom. Mitteil. Band X, Nr. 1, 5 Januari 1921). In mollennesten. Ik zag vele exemplaren uit Zuid-Limburg (Dr. HESELHAUS en H. SCHMITZ S. J.), ook uit Burgst nabij Breda (SMITS V. BURGST) en twee exemplaren uit den Haag, voor meer dan 40 jaren aldaar gevangen. Genoemde auteurs vermoeden, dat alle exemplaren uit mollennesten verkregen en als *N.*

¹) Was reeds afgedrukt.

rubicundus Schaum beschouwd, tot deze nieuwe soort moeten gerekend worden. Van *rubicundus* Schaum en *carinatus* Muls., waarmede zij verwant is, o.a. onderscheiden door de sculptuur van het voorhoofd; de voorhoofds-groefjes zijn opvallend grooter dan bij *rubicundus*; tusschen die groefjes, naar den schedel toe, bultig verheven, welke verhevenheid soms van een fijn, kort groefje voorzien is.¹⁾ Zij is gemiddeld iets kleiner dan de beide andere genoemde soorten, iets meer gedrongen, vooral de dekschilden iets korter en aan de zijden meer afgerond. Het halsschild schijnt in het voorste derde gedeelte iets meer kegelvormig versmald en maakt den indruk, iets meer klokvormig te zijn, terwijl het bij *rubicundus* tot nabij het vierde gedeelte van voren nagenoeg van parallelle zijden voorzien is en dan vrij plotseling afgerond-versmald toeschijnt. Kop iets smaller en iets korter dan bij *rubicundus*, met zijwaarts meer uitpuilende oogen; daarachter scherper ingesnoerd, de hals daardoor dunner. Ook zijn de bultjes, waarop de sprieten staan ingeplant, krachtiger ontwikkeld dan bij *rubicundus*; de sprieten schijnen iets korter te zijn, daar de laatste leedjes sterker verbreed zijn. Wat kleur aangaat, is *N. talparum* evenzoo veranderlijk als *rubicundus*, van licht roestkleurigeel tot donker roodachtig-pekbruin; bij donkere exemplaren blijft het voorlijf lichter roestrood. Lengte 1 mm.

1241bis. *Anisotoma (Liodes) castanea* HERBST. De Heer K. BERNET KEMPERS ving bij Winterswijk, Juni, één exemplaar, dat welwillend voor mijne collectie werd aangeboden.

1819. *Cercyon unipunctatus* L. De *a. impunctatus* KUW. werd door den Heer C. J. DIXON bij Gulpen (Limb.), Juni, gevangen en, met mijn dank, voor mijne collectie bestemd.

1967. *Trichius fasciatus*. L. Dr. MAC GILLAVRY ving bij Winterswijk, Juni, een exemplaar van de *a. ♀ bimaculatus* GEBL., dat, met mijn dank, voor mijne collectie werd aangeboden.

¹⁾ Bij *rubicundus* vertoont de kop, onmiddellijk naast de voorhoofds-groefjes, aan weerszijden, eene bultige verhevenheid, welke door een breeden rondachtigen indruk gescheiden zijn. Bij *carinatus* is het voorhoofd tusschen de twee, dicht nabij de oogen staande, groefjes volkomen vlak, niet ingedrukt of uitgehold.

1998. *Elater sanguinolentus* SCHRANK. De *a. immaculatus* SCHAUF. (*coccineus* SCHIÖDTE), bij welke de fijn, zwart behaarde dekschilden eenkleurig rood zijn, zonder eenige aanduiding van de zwarte naadvlek, zag ik nog niet uit ons land; de opgave (Col. Neerl. II. 104. 2. 4), dat deze, met het type, bij ons verbreid zou zijn, berust op eene vergissing. Wel werd bij Tilburg, April, een dergelijk exemplaar, met de stroogele kleur van de niet bij ons bekende *a. paleatus* CAND. gevangen, waaraan REITTER den naam gaf van *a. flaveolus*. De heer P. VAN DER WIEL was zoo vriendelijk het exemplaar voor mijne collectie te bestemmen.

2147. *Hylecoetus dermestoides* L. Zie: Col. Neerl. II. blz. 198, 1. 1. Het eerste inlandsche exemplaar, dat ik zag, ontving ik door de vriendelijkheid van den heer A. J. BUIS te Bilthoven, waarvoor veelmaals dank. Het is een ♀, dat in Mei in eene serre te Apeldoorn rondvloog en zich vermoedelijk uit houtwerk aldaar ontwikkeld heeft.

2177bis. *Ptinus exulans* ER. (zie: Col. Neerl. II. 220, noot 1). Eenige exemplaren werden in Amsterdam aange troffen in eene insectendoos, waarin Z. Amerikaansche kevers geborgen geweest waren. De witte schubvlekjes zijn niet allen rond, maar gedeeltelijk eenigszins in de breedte getrokken of iets vierkant; die op het halsschild zijn dubbelvlekjes; op de dekschilden bevinden zich een schoudervlekje, een achter het midden, nabij den zijrand, en bovendien een nabij den naad. Lengte $2\frac{3}{4}$ mm. Met mijn dank ontving ik van Dr. D. MAC GILLAVRY twee exemplaren voor mijne collectie.

2492. *Chrysomela polita* L. Van den heer P. VAN DER WIEL ontving ik, met mijn dank, eene kleur-afwijking, bij welke kop en halsschild zwart zijn, met eenigen bronschijn; slechts vóór op den kop is nog een weinig metallisch groen bemerkbaar. Ik noem deze *Vanderwieli* NOV. AB. De vindplaats is Groenendael in België; wellicht is deze ook binnen onze grenzen te vinden.

2563bis. *Mantura Reclairei* NOV. SPEC. Dr. A. RECLAIRE ving bij Halsteren (N-Brab.), Juni, één enkel exem-

plaar, dat zoo opvallend afwijkt van alle bekende soorten van dit genus, dat ik niet aarzel deze als eene nieuwe soort te beschrijven. Donker bronzig bruin, op het halsschild met eenigen groenachtigen schijn. Sprietwortel en pooten roest-rood; de achterdijen en het basale gedeelte der voor- en middel-dijen donkerbruin, metaalglanzig. De naaste verwantschap is met *M. chrysanthemis* KOCH, maar wijkt de nieuwe soort af door het kortere, meer ovale lichaam, en door de sterk blinkende oppervlakte van kop en halsschild; bovendien zijn de dekschilden geheel donker bronzig bruin. Terwijl bij *chrysanthemis* kop en halsschild eenigszins mat vetglanzig zijn, tengevolge van eene (onder den microscoop gezien) duidelijke, dichte segrijnachtige sculptuur, benevens eene vrij dichte bestippeling (welke laatste over het midden iets minder dicht is dan aan de zijden), ontbreekt die sculptuur op het midden van het halsschild bij *M. Reclairei* totaal en zijn aldaar nog slechts enkele weinige, zeer verspreide fijne stippels voorhanden. Lengte $1\frac{1}{5}$ mm. Met mijn dank werd het exemplaar voor mijne collectie bestemd.

2798. *Phytonomus punctatus* F. Bij *a. lineellus* GERH. zijn de naad en twee tusschenruimten op elk der dekschilden wit beschubd; uit aanspoelsel van de Maas, bij Steyl (Limb.), April.

2801. *Phytonomus rumicis* L. Licht witgrauw beschubde, op *Rumex hydrolapathum* HUDS en *aquaticus* L. levende exemplaren, zijn: *a. hydrolapathi* PETRI; niet zeldzaam.

2896. *Orchestes salicis* L. L. VON HEYDEN vermeldt eene var. *minor*, die slechts half zoo groot is als de normale vorm; deze komt ook in Nederland voor.

2909. *Anthonomus pedicularius* L. Bij het type zijn de dekschilden, achter het midden, van een, naar den naad toe smalleren, naar de zijden sterk verbreedend, witten haarband voorzien; veelal ook met een smalleren, meer rechten dwarsband vóór het midden en menigmaal ook aan het uiteinde en voor het midden met eenige witte vlekjes. Bij *a. conspersus* DESBR. is het lichaam donker roodbruin, met donkerder kop, gewoonlijk iets berookte dijnen en met op de dekschilden verspreide witte of geelachtige, kleine haarvlekjes; de haarband achter het midden is smal en be-

staat slechts uit dichter behaarde vlekjes of ontbreekt geheel; bij Valkenburg (Limb.), Juni. Bij sommige exemplaren zijn de dekschilden zeer donker, bij een uit Arnhem nagenoeg pekzwart. Een nigrino is, volgens REITTER, *Javeti* DESBR. (niet incl.).

3067bis. *Baris scolopacea* GERM. Dr. A. RECLAIRE trof deze soort bij Bergen-op-Zoom aan, waar zij in Juni van oeverplanten werd gesleept. Het exemplaar werd welwillend voor mijne collectie bestemd. De soort is zeer in 't oog vallend, doordat de bovenzijde met dicht opeenstaande schubjes, vlekkelig, bruin, wit of grijsachtig geel, bedekt is; de schubjes op het bruine gedeelte van het halsschild en op de bruine gedeelten der dekschilden zijn haarfijn. Onderzijde dicht geel- en witachtig beschubd. Snuit lang en dun, met eene fijne, kielvormige middellijn. Halsschild met evenwijdige zijden, eenigszins vierkant; van voren plotseeling versmald. Lengte $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{4}{5}$ mm.

Den Haag.

ED. EVERTS.

Waarnemingen betreffende een parasiet van het Cacao-motje.

Onder de destijds door Dr. Roepke gevonden parasieten van het Cacao-motje, *Acrocercops cramerella* Sn., op Java, bevindt zich eene sluipwesp uit 't genus *Mesostenus*, door genoemden onderzoeker aangeduid als „species C.”, en door hem veeleer geacht te behooren tot 't geslacht *Hemiteles* (Zie de Mededeelingen van het Midden-Java-Proefstation, N°s 5, 12, 13, 18). De gegeven beschrijving van ♂ en ♀, alsmede foto en teekeningen, zijn intusschen zóó duidelijk, dat de naamquaestie hier feitelijk weinig ter zake doet, en verwarringen met andere vormen vrijwel uitgesloten zijn. Hoewel nu de schrijver aanvankelijk overtuigd was, met een zeer orgineelen mot-parasiet te doen te hebben, kwam hij later tot de ontdekking, dat 't wespje een zeer gewone bewoner was van de eiercocons van eenige spinneoorten. Pogingen, om in dien voedingsbodem 't nuttige insect kunstmatig en op grooter schaal voort te kweken,